

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

**OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATION TA'LIMNI
RAQAMLASHTIRISH MASALALARI: AFZALLIKLAR VA KAMCHILIKLAR**

Raximova D.D.

*Buxoro muhandislik-texnologiya instituti tayanch doktoranti, Buxoro sh.,
raximovadilnoza19832017@gmail.com*

Nosirova G.B.

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti, stajor-o`qituvchi, Buxoro sh.

**ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В
ВУЗАХ: ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ**

Рахимова Д.Д.

*Бухарский инженерно-технологический институт, докторант, г.Бухара
raximovadilnoza19832017@gmail.com*

Носирова Г.Б.

*Бухарский инженерно-технологический институт, преподаватель-стажер
г.Бухара*

**ISSUES OF DIGITALIZATION OF INNOVATIVE EDUCATION IN HIGHER
EDUCATION INSTITUTIONS: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES**

Raximova D.D.

*Bukhara Institute of Engineering and Technology, PhD student, Bukhara
raximovadilnoza19832017@gmail.com*

Nosirova G.B.

Bukhara Institute of Engineering and Technology, teacher, Bukhara

Bugungi kunda biror bir sohani yuqori sur`atlar bilan taraqqiy etayotgan zamonaviy axborot texnologiyalari va kompyuter imkoniyatlarisiz tasavvur etish qiyin. Ta'lim tizimida olib borilayotgan tub islohotlar Yangi O'zbekistonda ta'lim tizimini raqamlashtirish, masofali ta'limni shakllantirish, elektron platformalarni yaratish va ulardan foydalangan holda ta'lim sifatini yaxshilash, korrupsiyaga barham berish, ta'lim olishda qulayliklar yaratish maqsad qilib qo'yildi. Ayniqsa, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF6079-sonli "Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora tadbirlari to'g'risidagi farmoniga asosan mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarda, eng avvalo, davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va qishloq xo'jaligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.[1]

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

Oliy ta'lim muassasalarda ta'lim jarayonining xususiyatlari, shuningdek, universitetlarning jamiyat va iqtisodiyotdagi ahamiyati jadal o'zgarib bormoqda. Butun dunyoda universitetlar talabalar, o'qituvchilar va moliyaviy mablag'larni jalb qilishda bir-biri bilan raqobatlashmoqda. Bunday raqobatda zamon bilan hamnafas va yangi raqamli imkoniyatlardan foydalanuvchi oliy o'quv yurtlari boshqalarga nisbatan ustunlikka ega bo'lib bormoqda. [2]. Raqamlashtirish ta'lim va boshqaruv uchun yangi imkoniyatlar yaratib, ma'lumotlar yig'ish va tahlil qilish, o'zaro hamkorlik va muloqot qilishni osonlashtirdi. Raqamlashtirishning afzalliklari samaradorlikni oshirish, talabalar faolligini oshirish, shaxsga qaratilgan ta'lim va yangi o'qitish usullaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, raqamlashtirish universitetlarni, o'quv dasturlarini, professor-o'qituvchilarni, xodimlarni va resurslarni boshqarishni osonlashtiradi.[3]

Raqamlashtirishning asosiy afzalliklaridan biri bu talabalarning faolligini oshirish imkoniyatlaridir. Onlayn ta'lim platformalari, ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar kabi raqamli vositalardan foydalangan holda universitetlar o'quvchilarni motivlashtirishi hamda qiziqarli ta'lim tajribalarini yaratishi mumkin. Shuningdek, raqamlashtirish universitetlarga ta'limiy o'yin va virtual ta'lim kabi yangi o'qitish usullaridan foydalanish imkonini beradi. [4]. Bu usullardan talabalarga murakkab tushunchalar va nazariyalarni tushunishni osonlashtiradigan interaktiv ta'lim tajribasini yaratish uchun foydalanish mumkin. Talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini oshirish, ularda zarur kompetensiyalarni shakllantirish orqali ishga joylashish ko'rsatkichlarini ko'paytirish hamda turli vositalar orqali ma'lumotlarni yetkazish va tushuntirish usullarini qo'llagan universitetlar nufuzi oshishi hamda ularda mazkur imkoniyatlar orqali qo'shimcha foyda olishi uchun shart-sharoitlar yaratilishi orqali boshqalarga nisbatan ustunlik shakllanadi. [5]. Talabalar asosan yangi turli interaktiv ta'limiy usullar va o'yinlarga kuchli qiziqish bildiradi. Shu orqali dars jarayonida va mustaqil ta'limni amalga oshirishda innovatsion ta'lim raqamlashtirish zarurati mavjud. Ko'pgina ishlab chiqilgan ta'limiy ilovalardan foydalanish o'qituvchi va talabalar uchun qulay. Lekin masalaning ikkinchi tomoni shundaki, ushbu foydalanish ro'yxatdan o'tib, to'lovli obunani talab qiladi. Masalan, Teachfloor, Kahoot!, Google class, Moodle kabi platformalarning imkoniyatlaridan to'liq foydalanishda premium obunalari mavjud.[3] Fikrimizcha, oliy ta'lim muassasalari ana shunday saytlardan foydalanish uchun o'qituvchi va talabalarga imkoniyat yaratib berishlari zarur. [6]

Shunga qaramay, har bir taraqqiyotning o'z afzalliklari va kamchiliklari mavjud. Ushbu maqolada ta'lim tizimini raqamlashtirishning imkoniyatlari va kamchiliklarini tahlil qilishga harakat qildik.

Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion ta'limni raqamlashtirishning afzalliklari:

Oliy ta'limga kirish imkoniyatini oshirish: Raqamlashtirish ta'lim oluvchilarga geografik to'siqlarni yo'q qilib, dunyoning istalgan nuqtasidan ta'lim olish imkonini beradi. [7]

Shaxsiylashtirilgan ta'lim: Raqamli vositalar va platformalar har bir talabaning individual ta'lim ehtiyojlarini qondirish uchun moslashtirilishi mumkin, bu esa ko'proq moslashtirilgan ta'lim tajribasini targ'ib qiladi. [8]

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

Samarali hamkorlik: Raqamli vositalar talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlikni osonlashtiradi va ularga real vaqtda loyihalar va topshiriqlar ustida birgalikda ishlash imkonini beradi. [9]

Kengaytirilgan ta'lim natijalari: O'quv dasturiga innovatsion va interfaol texnologiyalarni kiritish orqali o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishi va ishtiyoqi ko'proq bo'ladi, bu esa ta'lim natijalarining yaxshilanishiga olib keladi. [10]

Tejamkorlik: Ta'limni raqamlashtirish ham talabalar, ham muassasalar uchun xarajatlarni tejashga olib kelishi mumkin, chunki bu jismoniy resurslar va infratuzilmaga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi. [11]

Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion ta'limni raqamlashtirishning kamchiliklari:

Texnik muammolar: Texnologik nosozliklar va ulanish muammolari o'quv jarayoniga to'sqinlik qilishi va talabalar va o'qituvchilar uchun umidsizlikka olib kelishi mumkin. [12]

Odamlarning o'zaro ta'sirining yetishmasligi: Raqamlashtirish talabalar va o'qituvchilar o'rtasida yuzma-yuz muloqotning yetishmasligiga olib kelishi mumkin, bu esa izolyatsiya va aloqani uzish tuyg'ulariga olib kelishi mumkin. [13]

Maxfiylik bilan bog'liq muammolar: raqamli vositalar va platformalardan foydalanish talabalarning shaxsiy ma'lumotlari va ma'lumotlarining xavfsizligi va maxfiyligi bilan bog'liq xavotirlarni keltirib chiqaradi. [14]

Kirishdagi tengsizlik: Barcha talabalar texnologiya va internetdan teng foydalanish imkoniyatiga ega emas, bu esa mavjud ta'lim tengsizliklarini yanada kuchaytirishi mumkin. [15]

Texnologiyaga haddan tashqari ishonish [16]: raqamli vositalar va platformalarga haddan tashqari ishonish xavfi mavjud, bu esa talabalarda tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini pasayishiga olib kelishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Азимов Б. Ф., Рахимова Д. Д. ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И ЕЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ //Экономическая безопасность социально-экономических систем: вызовы и возможности. – 2022. – С. 61-64.
2. АЗИМОВ Б. Ф., РАХИМОВА Д. Д., СОЛИЕВ Д. Н. НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА К РАЗВИТИЮ ПРОМЫШЛЕННОСТИ И СОКРАЩЕНИЮ БЕДНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ //UNIVERSUM. – №. 5. – С. 14-17.
3. Dilnoza R., Rukhsora A. INNOVATIONS IN TECHNOLOGY AND SCIENCE EDUCATION SPECIFIC CHARACTERISTICS OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN THE REGIONS //Innovations in Technology and Science Education. – 2023. – Т. 2. – №. 8. – С. 226-232.
4. Raximova D. ZARAFSHON IQTISODIY MINTAQASI ILMIY-TEXNIKAVIY SALOHİYATI VA INNOVATSIYALAR RIVOJLANISHI KORSATKICHLARINI OMILLI TAHLIL QILISH //Iqtisodiyot va ta'lim. – 2024. – Т. 25. – №. 1. – С. 375-385.

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

5. Davronovna R. D. Analysis of Factors Affecting the Efficiency of Research and Innovation Activities of Higher Education Institutions //European Journal of Economics, Finance and Business Development. – 2024. – Т. 2. – №. 1. – С. 9-18.
6. Мусаева, Ж. К. "РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННЫХ РЕСУРСОВ В РАЗВИТИИ НАУКИ И ТЕХНИКИ." ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ УЧУН ИЛМИЙ АХБОРОТ РЕСУРСЛАР: 51.
7. Мусаева Ж. К. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО АНАЛИЗА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА. – 2017.
8. Мусаева Ж. К. РОЛЬ ФИНАНСОВО-ВАЛЮТНЫХ ОПЕРАЦИИ В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА //СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ. – 2019. – С. 152-156.
9. Musaeva J. K., Elmurodov S. S., Yuldasheva S. N. ROLE OF CURRENCY RELATIONS IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN //Бенефициар. – 2019. – №. 44. – С. 22-25.
10. Халилова М., Мусаева Ж., Бухара Р. У. ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ И ИХ ОСОБЕННОСТИ.
11. Karomatovna M. J., Rustambek R. BILIMLARGA ASOSLANGAN RAQAMLI IQTSODIYOTNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI //САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ. – 2021. – С. 505.
12. Мусаева Ж. К. Тенденции развития цифровой экономики и образования в Узбекистане //Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации. – 2021. – С. 246-250.
13. Karomatovna M. J. Efficiency of introducing innovative approaches in higher education in uzbekistan //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – Т. 3. – №. 4. – С. 1266-1275.
14. Халилова М., Мусаева Ж., Бухара Р. У. ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ И ИХ ОСОБЕННОСТИ.
15. http://eacea.ec.europa.eu/llp/index_en.php;
http://ec.europa.eu/education/tools/llp_en.htm
16. <https://stat.uz/uz/default/press-relizlar/17505-2022>